



Μηλιώτισσα

Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ • Αρ. Φύλλου 7 • ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2002 • Αθηνάς 41 - ΑΘΗΝΑ - Τ.Κ. 10554



Ο αείμνηστος Πάνος Ι. Μπαντούνας δίνει τη προσκεφαλάδα στο Γεώργιο Κοτσιρά στο γάμο του Πέτρου Νικολόπουλου το 1947.



Ο αείμνηστος Γεώργιος Π. Γερμανός με την αδελφή του την Φρόσω (αριστερά) και μία εξαδέλφη του το 1943 στην Αθήνα.



Κουβαλώντας το νερό από την Άβρα την δεκαετία του 1940.



Απόφοιτοι του Δημοτικού Σχολείου Μηλεών το 1950, μπροστά στο σχολείο στου Χρήστου του Λέντζου.



Πάσχα στη Πάνω-Ρούγα τη δεκαετία του 1960.

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

Στις 23 του Αυγούστου, στο πλαίσιο των εορταστικών εκδηλώσεων του Συλλόγου μας στο χωριό, έγιναν και τα εγκαίνια της διαρκούς έκθεσης φωτογραφίας στο Μορφωτικό Κέντρο του χωριού μας, 600 και πλέον φωτογραφίες συγκεντρώθηκαν με κόπο μεγάλο από τους απανταχού συγχωριανούς μας, οι οποίες, 600, φωτογραφίες χαρακτηρίζουν την ιστορία του χωριού μας, γενεαλογικά, πληθυσμιακά, αισθητικά, αρχιτεκτονικά, περιβαλλοντολογικά, πολιτισμικά και πολιτισμικά. Φωτογραφίες που καταγράφουν την καταγωγή μας και την πορεία μας μέσα στο χρόνο. Με λίγα λόγια είναι η φωτογραφία μας, ενθύμιο και μνήμη. Το εικονοστάσιο στο τέμπλο του χωριού μας, στη φθίνουσα πορεία του. Οι φωτογραφίες που συγκεντρώθηκαν, αξιολογήθηκαν από μεγαλύτερο αριθμό, με τα χαρακτηριστικά που ανταποκρίνονται στο πλαίσιο που αναφέραις πιο πάνω, ανατυπώθηκαν, μεγεθύνθηκαν και τοποθετήθηκαν σε κορνίζες διαφόρων μεγεθών και αναρτήθηκαν σε συγκεκριμένα ταμπλό στη βιβλιοθήκη στην άνω αίθουσα. Η τοποθέτηση αυτή είναι προσωρινή, διότι απαιτούνται συγκεκριμένες τεχνικές εργασίες για την οριστική τους τοποθέτηση. Εδώ πρέπει να σημειώσουμε το ακριβό κόστος αυτής της προσπάθειας - ήδη το κόστος έχει ανέλθει εις 2.500€ και υπολείπεται άλλο τόσο για την ολοκλήρωση του φιλόδοξου αυτού έργου. Έχει προγραμματισθεί οι φωτογραφίες να ανέλθουν εις τον αριθμό των 1000 τεμαχίων, αριθμός ικανός να αποτυπώσει τα πάντα, συνθετικά πάντα, γύρω από το χωριό μας. Τα μικρά παράπονα που ακούστηκαν είναι πρώρα γιατί και η ιστορία αλλά και η ηθική και ο πολιτισμός του Συλλόγου μας αναδεικνύει την ίση και δίκαιη μεταχείριση των πάντων μη καταστρατηγώντας βεβαίως την αισθητική και την καλλιτεχνική αξία του έργου. Όσοι έχουν φωτογραφικό υλικό και θέλουν να το διαθέσουν ας επικοινωνήσουν με τα μέλη του Δ.Σ. Εδώ να σημειώσουμε ότι όλες οι φωτογραφίες θα επιστραφούν στους κατόχους τους. Τέλος αναμένουμε και οικονομική βοήθεια από τα μέλη του Συλλόγου μας για την ολοκλήρωση του πραγματικά αυτού μεγάλου έργου.

A πό ιστορική πλευρά, όλα τα γύρω χωριά αναπτύχθηκαν με έλληνες κατοίκους ταυτόχρονα, αμέσως μετά την απομάκρυνση των τούρκων του Λάλα, και συσχέτισαν τη ζωή και την παρουσία τους στο εκεί περιβάλλον. Έτσι, με τις απαιτήσεις εκείνης της δύσκολης αναγεννητικής εποχής, άρχισαν σιγά-σιγά τις προσωπικές και πολιτικοκοινωνικές επαφές τους.

Ο τρόπος αυτός, ήταν η φυγή από τον μέχρι τότε μοναχικό βίο, προς την ομοδική αναπτύξη μιας νέας κοινωνίας για τη συνέχιση της ζωής τους τα ελεύθερα χρόνια.

Η πρώτη επίσημη εμφάνιση των χωριών τουών στην Ηλειακή ζωή, έγινε στις 30-5-1830, όταν όλοι οι δημογέροντες, οι προεστοί και οι ιερείς όλων των χωριών της Ηλείας, καθώς και εκαποντάδες κάτοικοι της επαρχίας υπόγραψαν διακοίνωση προς τον πρίγκιπα Λεοπόλδο να «δώσει ένδοξο τέλος εις την μεγεθυνγίαν της αναγεννουμένης Ελλάδος».

Οι προεστοί, οι δημογέροντες, και οι ιερείς των ιστορούμενων χωριών (όσα διέθεταν), ήσαν οι κάτω:

1) Κριεκούκι: ιερέας Παναγιώτης, δημογέρων, Αναγνώστης Γιαννακόπουλος.

2) Πλάτανος: ιερέας Θεόδωρος, δημογέρων, Αντρίκος Γαλανόπουλος.

3) Φλόκα: δημογέρων, Κων/ντής Ανδριόπουλος.

4) Καυκανιά: δημογέρων, Ανδρίκος Ρουσσόπουλος.

5) Πουρνάρι: δημογέρων, Ιωάννης Γεωργόπουλος.

6) Μπρούμα: ιερέας Αγγελής, δημογέρων, Αθανάστης Κανελλόπουλος.

7) Σμύλα: ιερέας Αποστόλης, δημογέρων, Ιωάννης Δημογέρων.

8) Στρέφι: δημογέρων, Πανάγος Δρακούλης.

9) Βίλιζα: δημογέρων, Δημήτριος Λυμπερόπουλος.

10) Λουύριο: ιερέας Παναγιώτης, δημογέρων, Αναστάσης Θανασόπουλος.

11) Λαγάτουρα: δημογέρων, Γερόδημος Δημογέρων.

12) Στραβοκέφαλο: δημογέρων, Γιάννης Δημογέρων.

13) Δούκα: ιερέας Χρήστος Νικολάου, δημογέροντες, Χρυσαντάκης Παπαγεωργακάκης, και Γιάννης Αθανασόπουλος.

14) Πόθου: δημογέρων, Γιαννάκης Μητρόπουλος.

15) Λάσδικα: δημογέρων, Αναστάσης Λαμπρόπουλος.

16) Μηλιάς: δημογέρων, Αθανάστης Θανασόπουλος.

Μετά την κατοίκηση των πρώτων κατοίκων στα ιστορούμενα χωριά και την επίσημη αναφορά τους, άρχισε να αναπτύσσεται ο δημόσιος και ιδιωτικός βίος, όπως η πολιτεία τους κατάταξε, τοποθετώντας τους Δήμους κατά περιφέρεια, που αναγνωρίστηκαν στις 10^η-1834, και ήσαν μεταξύ των 22 δήμων της Ηλείας οι κάτω:

α) Δήμος Κυθηρίων με έδρα το Κριεκούκι, και χωριά: Πλάτανος, Φλόκα, Δρούβα, Καυκανιά, Πουρνάρι, Μπρούμα, Σμύλα, και Στρέφι.

Την ονομασία την πήρε από τον ρύακα που λέγεται «Κυθηρεύς» που διασήζοντας το Κριεκούκι, χύνεται στον Αλφειό ποταμό.

β) Δήμος Πίσσης με έδρα τη Βίλιζα, και χωριά: Στραβοκέφαλον, Καζάνι, Μεράκα, Λούβρου, Λαγάτουρα, Άσπρα Σπίτια, Λυκαύρεα, και Γούβαις.

Την ονομασία την πήρε από την αρχαία Πίσσα την πόλη του βασιλιά Οινομάου.

γ) Δήμος Κλαδέας, με έδρα το Δούκα και χωριά: Δάρδζα, Λάλα, Πόθος, Λάσδικα, Νεμούτα, και Μηλιάς.

Την ονομασία την πήρε από τον ποταμό Κλαδέο, που διασήζεται

ΔΗΜΟΣ ΚΛΑΔΕΑΣ 1831-1840 ΚΑΙ

(Απόσπασμα από το βιβλίο του **ΒΥΡΩΝΟΣ ΔΑΒΟΥ** με τίτλο:

την αρχαία Ολυμπία χύνεται στον Αλφειό ποταμό.

Από το χρόνο αυτό, όλα τα γύρω χωριά συνδέθηκαν κάτω από την τοπική διοίκηση, των δήμων στους οποίους ανήκαν, και άρχισαν να διαγράφουν την κοινωνιοπολιτική τους επαφή. Ακολουθώντας οι κάτοικοι τις διάφορες εκδηλώσεις, που απήσανταν στην έδρα της Δημαρχίας (εκλογές και εθνικές γιορτές) δημιουργήσαν και δικές τους τοπικές λαογραφικές συνήθειες (θρησκευτικές γιορτές, γάμους, αποκριάτικα ήθη και έθιμα και πανηγύρια).

Ήταν ακόλουθο, τα νέα εκείνα χωριά να γίνονται δορυφόροι των δήμων τους, συμμετέχοντας σε εθνικές απαιτήσεις (στράτευση, βουλευτικές και δημοσιεύσεις εκλογές, και άλλα).

Η ιστορική έρευνα αποκάλυψε ότι τα χωριά που ανήκαν κατά δήμους, είχαν κοινές επιδιώξεις, κοινά συμφέροντα, ίδιες οικογενειακές φιλοδοξίες.

Λίγα χρόνια αργότερα, κατά τις 18-12-1840, έγινε η συγχώνευση των δήμων του κράτους και με νέο μετασχηματισμό των δήμων, οι τρεις ιστοριούμενοι Δήμοι (Κυθηρίων, Πίσσης και Κλαδέας) συγχωνεύθηκαν, και σχηματίστηκε ο μοναδικός πλέον δήμος Ολυμπίων, μοιραζόταν σε δύο έδρες, θερινή και χειμερινή. Η θερινή ήταν στο Δούκα και η χειμερινή στο Κριεκούκι.

Το γεγονός τούτο, έφερε περισσότερο φανατισμό στους ψηφοφόρους των δύο πρωτεύουσών του Δήμου και χωρίστηκαν σε δύο επικίνδυνες φατρίες.

Όλα τα δημιουργούμενα εκλογικά επεισόδια αναφέρονται στις σελίδες της ιστορίας «Στον Πύργο και στην Ηλεία του 1821-1930» του γράφοντα.

Για το ιστορικό μέρος αναγράφονται συγκεντρωτικά όλες οι κάτω καιρούς μετακινήσεις της έδρας του δήμου από τη χειμερινή στη θερινή πρωτεύουσα, και αντίθετα, καθώς και όλων των υπηρεσιών όπου παρακολουθούσαν αυτές τις μετακινήσεις.

Και τούτο, για να εκτιμηθεί το μέγεθος της ταλαιπωρίας των κατοίκων και των υπαλλήλων των υπηρεσιών, και της φθοράς των δημοσίων εγγράφων.

Οι ανακατατάξεις αυτές καταγράφονται σε συνέχεια, ως την κατάργηση της Δημαρχίας το 1912, και είναι κατά σειρά οι κάτω:

- 27-7-1861 η έδρα του δήμου από το Δούκα στο Κριεκούκι.

- 27-7-1863 η έδρα του ειρηνοδικείου απ' το Κριεκούκι στο Δούκα.

- 27-5-1864 η έδρα του δήμου από το Κριεκούκι στο Δούκα.

- 12-6-1865 το Ειρηνοδικείο από το Δούκα στο Κριεκούκι, και ακυρώθηκε το διάταγμα περί μεταφοράς της πρωτεύουσας απ' το Κριεκούκι στο Δούκα.

- 6-9-1866 η έδρα του Ειρηνοδικείου, το χειμώνα στο Κριεκούκι, και το θέρος στο Δούκα.

- 4-3-1867 η έδρα του Ειρηνοδικείου διαρκώς στο Κριεκούκι.

- 25-7-1877 η έδρα του δήμου διαρκώς στο Κριεκούκι.

- 22-1-1880 το Ειρηνοδικείο το χειμώνα στο Κριεκούκι και το θέρος στο Δούκα.

- 6-6-1880 η έδρα του Ειρηνοδικείου διαρκώς στο Κριεκούκι.

- 7-10-1880 η έδρα του Συμβολαιογραφείου από το Κριεκούκι στο Δούκα.

Στις 26-11-1882 έγινε και πάλι μετασχηματισμός του δήμου Ολυμπίων λόγω της κατάργησης του πολιτικού δήμου Ολενίων και διεύθυνσης της πόλης Οινομάου. Έδρα του νέου δήμου ορίστηκε το Δούκα και συμπεριλάμβανε τα ορεινά χωριά της περιφέρειας, ενώ τα πεδινά υπάγονταν στο δήμο Ολυμπίων που έδρα του ήταν το Κριεκούκι.

Την ονομασία την πήρε από την αρχαία Πίσσα την πόλη του βασιλιά Οινομάου.

γ) Δήμος Κλαδέας, με έδρα το Δούκα και χωριά: Δάρδζα, Λάλα, Πόθος, Λάσδικα, Νεμούτα, και Μηλιάς.

Την ονομασία την πήρε από τον ποταμό Κλαδέο, που διασήζεται

Γεώργιος Μπαρουζής, απ' το Λούβρου.

Γεώργιος Παπαδόπουλος από το Δούκα.

Ρόδης Ροδόπουλος απ' το Δούκα.

Αναγνωστής Κανελλόπουλος απ' τη Νεμούτα.

Δ. Χαρτόπουλος από το Λάλα.

Ιωάννης Μπαρλαμπάς, άγνωστης καταγωγής.

Παράλληλα υποψήφιος δήμαρχος από το Κριεκούκι ήταν ο Ιωάννης Αναγνωστόπουλος ή Κριεκουκιώτης, που διαδέχτηκε τον πατέρα του Ιωάννη, και του Σπύρου Βαρουέζη που διαδέχτηκε το πατέρα του Γεώργιο.

5-5-1890 η πρωτεύουσα του δήμου Ολυμπίων από το Δούκα στο Λάλα.

6-12-1888 η έδρα του Ειρηνοδικείου το χειμώνα στο Κριεκούκι και το θέρος στο Δούκα.

ΔΗΜΟΣ ΟΛΥΜΠΙΩΝ 1840-1912

“ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ 32 ΧΩΡΙΩΝ ΤΗΣ ΗΛΕΙΑΣ” ΑΘΗΝΑ 1994)

(Αφιερωμένο εξαιρετικά στις πρόσφατες εκλογές για το δήμο μας)

Αντίπαλοι των δύο αυτών ως υποψήφιων δημάρχων ήσαν ο Γιανάκος Φωτόπουλος απ' το Κριεκούκι και ο Σπύρος Βαρουεζής από το Δούκα.

Απίστια μεγάλου φανατισμού ήταν η παντοτινή διεκδίκηση της έδρας των δύο πρωτευουσών και ο εγωισμός και το συμφέρον ανάδειξης δικού τους τοπικού άρχοντα.

Ακόλουθο της περίπτωσης αυτής ήταν, ο κάθε δήμαρχος της έδρας του να ενδιαφέρεται για τα ζητήματα του δικού του χωριού και να αδρανεί για τα άλλα.

Κάθε δήμαρχος που έβγαινε, πλαισιωνόταν απ' τους εκλεγμένους κατά πλειοψηφία συμβούλους και από τα δύο κατ' αναλογία μέρη, όπότε με την αναλογία που διέθετε ψηφίζοταν η κατασκευή ενός έργου ή όχι.

Πολλές φορές όμως, έφταναν ως τα άκρα της βιαιότητας. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση εκείνη του Γιάννουκου Κριεκουκιώτη, που για να ψηφιστεί με το έτος θέλω κάποια απόφαση, έβγαλε τη «διμούτουνη» πιστόλα του, λέγοντας: - «Δεν θα βγει κανείς ζωντανός από εδώ, αν δεν ψηφιστεί η απόφαση».

Η μεγάλη εκείνη αντίζηλια των ψηφοφόρων έφτανε πολλές φορές και στη διατάραξη της ασφαλείας και στις εγκληματικές ενέργειες.

Ήσυχη ήταν η στάση των αντίπαλων παραπάξεων περισσότερο από κάθε άλλη φορά κατά την ψηφοφορία του 1893 και δεν χρησιμοποιήθηκαν μέσα νοθείας από την αντίπολη μερίδα του τότε δημάρχου Δόγκα.

Κατά την εκλογή αυτή εκλέχτηκε ο Γιανάκος Φωτόπουλος με διαφορά 7 ψήφων.

Η σκληρή στάση των Δόγκα και Κριεκουκιώτη τα κατοπινά χρόνια, εξηγείται με το ότι οι δύο αυτοί, διέθεταν το πρώνυμο της συνεργασίας και της ευρύτερης εξυπηρέτησης των ψηφοφόρων τους λόγω της βουλευτικής τους ιδιότητας.

Η βουλευτική υποστήριξη του ενός ευνοούσε τη βία και τη νοθεία του άλλου. Άλλα και ο αντίπαλος τους Σπύρος Βαρουεζής ήταν δυναμικός και προσπαθούσε να επικρατήσει με τον τρόπο της βίας.

Τούτο γινόταν δεκαετίες πολλές που χάρισαν πλούσια ιστορία στον πλέον πολυτάραχο δήμο Ολυμπίων.

Οι σελίδες της ιστορίας του είναι γεμάτες οργή, πολιτικό μίσος, μικρόττες, αλλά και πποτοισμό για τις μέρες εκείνες.

Οι Δονκιχτισμοί του Δημοσθένη Δόγκα, του Κριεκουκιώτη, και του Σπύρου Βαρουεζή σκίαζαν την γαλήνια παρουσία του Γιαννάκου Φωτόπουλου,

ο οποίος ήταν αντίπαλος των τριών πιο πάνω.

Οι ήρωες τούτοι, της νεώτερης ιστορίας του δήμου Ολυμπίων κράτησε σε συγκίνηση αλόκληρη την Ηλεία που σπαρασσόταν τότε από τους πολιτικούς σκοτωμούς και τα μίση. Συγκλόνισε ακόμη και όλο το πανελλήνιο που ήταν θεατής του κονταροχτυπήματος της μίας με την άλλη φατρία.

Η κορύφωση των πολιτικών βιαιοτήτων του Γιαννούκου Κριεκουκιώτη έγινε το 1905 όπου τοπική εφημερίδα της εποχής τον αποκάλεσε: «Άλή αγά του 1905».

Η αναφορά του κάθε χωριού που θα ακολουθήσει, θα αρχίσει με μικρή σημείωση της εκδόχης της ονομασίας του (αν υπάρχει εκδοχή), η οποία μπορεί και να μην είναι απόλυτη στην ιστορία.

Τούτο όμως θα είναι βιητητικό για τους αναγνώστες κατοίκους των χωριών που ίσως έχουν ακούσει πολλά πιθανολογιούμενα για το χωριό τους.

Μετά από το βιογραφικό κάθε χωριού, θα ακολουθήσουν ονόματα των οικιστών που βρέθηκαν κατά τα πρώτα τουλάχιστον χρόνια εκεί, και δημιουργήσαν κοινωνία.

Μετά από τα ονόματα των οικιστών θα ακολουθήσουν τα ονόματα οικογενειαρχών που γεννήθηκαν στη συνέχεια

εκεί, που άλλες διάβηκαν τη μακροχρόνια πορεία της ζωής φτάνοντας ως τα γηρατεία, και άλλες έσβησαν μεσοστρατίς του προορισμού τους.

Των ψυχών αυτών παραμένουν τώρα σκέψεις τα ονόματα τους στον συγκεντρωτικό τούτο δημογραφικό κατάλογο κάθε χωριού, ν θυμίζουν το πέρασμα της μίας με την άλλη φατρία.

Οι πρώτοι οικιστές των χωριών εντοπίζονται από το 1830 έως το 1850 είτε ως οικογενειάρχες φτασμένοι εκεί, είτε γεννημένοι κατά την πρώτη εικοσαετία της αναγεννώμενης Ελλάδας.

Αρχισαν στην ελεύθερη πλέον ύπαθρο τον αγώνα για την επιβίωση και την διαιώνιση τους.

Η αναφορά τούτη είναι η τρέχουσα ζωντανή ιστορία των χωριών, και οι σημειώσεις τους απόγονοι θα βλέπουν το γενεαλογικό δένδρο της οικογένειας τους (πάτε, και από που ξεκίνησε το δρόμο της διαιώνισης της).

Τα ονόματα των πρώτων οικιστών του κάθε χωριού στις αρχές της συγκρότησης του ήσαν πολύ λίγα, ενώ με το πέρασμα του χρόνου πολλαπλασιάστηκαν και έγιναν μία ανανεώμενη κοινωνία ντόπιων, ή και σώγαμπρων.

Τα ιστορούμενα χωριά με τη βιογραφία τους και τους οικογενειάρχες κατοίκους τους ήσαν κατά δήμους τα κάτω:

Γ' ΔΗΜΟΣ ΚΛΑΔΕΑΣ

1. Δούκα

Το χωριό Δούκα έχει συνδέσει την ιστορία του με την ύπαρξη των τούρκων του Λάλα. Η ονομασία του επικράτησε κατά μία ιστορική εκδοχή από τον πρώτο οικιστή Μιχαήλ Δούκα.

Από αρχειακά στοιχεία είναι γνωστό ότι στα σεράια του Λάλα υπηρετούσαν γραμματικοί Έλληνες που κατοικούσαν στο Δούκα και επηρέαζαν παραπειστικά τις ενέργειες των τούρκων όταν αυτές στρέφονταν σε βάρος των χριστιανών.

Περί της νεώτερης ιστορίας του χωριού τούπου σημασία έχει η αναφορά των πρώτων μετεπαναστατικών οικιστών και η δημογράφηση του το 1834 ως έδρα του Δήμου.

Οι πρώτοι κατοίκοι ήσαν οι κάτω:

ΔΟΥΚΑ 1830-1850

Αθανασόπουλος Ιωάννης (δημογέροντας)

Αποστολόπουλος Αχιλέας, Κων/νου

Ασημακόπουλος Αθανάσιος, Γεωργίου

Βασιλόπουλος Δημήτριος, Κων/νου

Βακαλάπουλος Αθανάσιος, Γεωργίου

Βαρουεζής Χρήστος, Αριστεΐδη

Γεωργακόπουλος Παναγιώτης, Αριστεΐδη

Γκοτσάς Νικόλαος, Αντωνίου

Γκοτσάς Χρήστος, Νικόλαος

Γκοτσάς Παναγιώτης, Ευθυμίου

Γκοτσάς Γεώργιος, Παναγιώτης

Δημακόπουλος Γεώργιος, Αντωνίου

Ληγιακόπουλος Κανέλλος, Αθανασίου

Δημακόπουλος Παναγιώτης, Κανέλλου

Δημητρόπουλος Δημήτριος, Αναστασίου

Ζαφειρόπουλος Σταύρος, Αλεξίου

Καννελλής Πάκης, Χρήστου

Καννελλής Γιαννάκης, Γεωργίου

Καπογιάννης Σταμάτος, Κων/νου

Κωνσταντόπουλος Παναγιώτης, Σπυρ.

Κωνσταντόπουλος Χρήστος, Γεωργίου

Μιχόπουλος Κων/νος, Γεωργίου

Νικολάου Χρήστος, (ιερέας)

Παναγόπουλος Κων/νος, Βασιλείου

Πολτάκης Γεώργιος, Ιωάννη

Παπακωνσταντίνου Κων. Ιωάνν. (ιερέας)

Παπαγεωργακάκης Χρυσαντάκης, (δημογέροντας)

Πολτάκης Δημήτριος, Γεωργίου

Παπαγεωργίου Γεώργιος, Μιχ. (ιερέας)

Παπαμιχαλόπουλος Δημήτριος, Νικ.

Παπαμιχαλόπουλος Κων/νος, Μιχαήλ

Παπαχριστόπουλος Νικόλαος, Αριστεΐδη

Παναγιωτόπουλος Κων/νος, Γεωργίου

ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ

Μετά την εγκατάσταση των νέων οικιστών οι κατοίκοι του Δούκα δημιουργήσαν το ελεύθερο περιβάλλον τους όπου το 1840 με τη συγχώνευση των δήμων κατατάχτηκε ως θερινή πρωτε

ΕΛΕΓΕΙΑ ΜΙΑΣ ΜΟΝΑΧΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ



Η αείμνηστη
Γεωργίτσα Κάντζου

Hεραρούγα ιδρωμένη καθόταν σταυρόποδι στο πεζούλι της βρύσης στου Καραγιάννη. Στις μικρές χωματόπλινθες τα άχυρα τα φυσούσε ένας απαλός αέρας, που έκανε τις Αριές του Μπαντούνα να βουίζουν σαν μελίσσι.

Εμείς ακουμπισμένοι στη ρεμούλκα του Χρύσαντου προγραμματίζαμε τις μικρές εκείνες κλοπές του μεσημεριού.

Τις ωραίες οπώρες, οι μικροί οπωροκλέπτες με τα μάτια γεμάτα μεσημέρι, με τα μάτια γεμάτα μπουχό και άγανα, τα μάτια των παιδιών στο χωριό μας είχαν το χρώμα της χωματόπλινθας.

Ο Λάκης, ο Χρήστος, ο Αριστείδης, ο Κωσταντής. Και στη βρύση, εκεί στο πεζούλι που ήταν ακόμη υγρό από τις στάλες της βρύσης, σφήκες, μέλισσες, μουργέλες και σκούρκοι να ξεδιψάνε παιζόντας κρυφτό στον ήλιο. Και ξαφνικά νά: φαίνονται από τη στροφή στην ελιά του Γερμανού στη Λάκα τα εξαπτέρυγα με τον παπά κρατώντας σταθερά στο ύψος του στήθους το δισκοπότηρο. Οι πόρτες κλείσανε και οι γυναίκες σταυροκοπώντας σκύψανε το κεφάλι στις αυλές.

- Τι έγινε; Που πάει ο παπάς τέτοιαν ώρα;

- Πεθαίνει η Γεωργίτσα.

Ένα πούσι έπεσε ξαφνικά και μια σιωπή, παράξενη σιωπή, δύο τρεις φορές στη ζωή μου έχω νοιώσει την απόλυτη σιωπή.

Οι Αριές ησύχασαν, οι σφήκες ησύχασαν, το μόνο

που ακουγόταν ήταν εκείνος ο μεγάλος ήχος των ματιών.

- Πεθαίνει η Γεωργίτσα.

Ο παπά-Χρήστος πέρασε επιβλητικός στου Χρύσαντου και στη γωνία στου Μπιλάλη, έστριψε αριστερά και σκύβοντας πέρασε στο μικρό σπίτι. Τα παιδιά με τα εξαπτέρυγα έμειναν έξω. σιωπηλά. Εμείς τρέξαμε με θόρυβο μεγάλο και πήγαμε πίσω στην Αυλίτσα στα Φετείκα.

Εκεί ήταν ένα μικρό παρθυράκι λίγο πιο πάνω από το κεφάλι μας. Ακούμπησα σταθερά το πόδι μου στις πέτρες που προεξείχανε από τον τοίχο και ακουμπώντας με δύναμη τους αγκώνες μου στο ξύλινο πρεβάζι ανεβήκα εγώ και ο Λάκης. Σπρώχνοντας λίγο το μικρό, φηρό παραθυρόφυλλο βλέπαμε μέσα.

Από κάτω ακριβώς η Θεία-Γεωργίτσα στο κρεβάτι. Ήταν μέρες άρρωστη.

Δίπλα στο τσίγκινο τζάκι με τη γωνιά και το χωμάτινο δάπεδο του δωματίου, πιο πέρα ο μικρός γιούκος με το ματαράτσι με τα λίγα ρούχα και ένα άλλο στρωμένο κρεβάτι.

Δίπλα στην πόρτα δύο παγούρα με νερό και δυο πολύχρωμες κουρελούδες στρωμένες στο χώμα. Η Θεία Γεωργίτσα με το πρόσωπο ένθεο, με ένα χρώμα στο πρόσωπο που δεν έχω δει ποτέ, έτσι φανταζόμουνα το χρώμα στο πρόσωπο του Θεού, παραληρούσε

- Πάρε με Γιώργη μου, πάρε με. Έλα με το άλογο πάρε με.

Από πάνω ο παπάς λέγοντας διάφορες προσευχές,

καλεί την Θεία Γεωργίτσα να κοινωνήσει, φέρνει το μικρό κουτάλι στο στόμα της, το μικρό της σαγόνι έτρεμε με τις μικρές άσπρες τρίχες στα πάνω χείλη της, και πιάνοντας το χέρι του παπά με δύναμη, ήπιε την Θεία Κοινωνία, μετά γυρνώντας το κεφάλι της δεξιά ψιθυρίζοντας κάτι που δεν άκουσα, ησύχασε, δαγκώνοντας με βία τη γλώσσα της.

Κι εγώ πρώτη φορά είδα το θάνατο μπροστά μου. Αυτό λοιπόν είπα είναι ο θάνατος; Αυτός με το άσπρο άλογο;

Και πως χώρεσε και μπήκε με το άλογο μέσα σε τούτο το δωμάτιο; Και πως χώρεσε και μπήκε σ' αυτή τη γειτονιά;

- Πέθανε η Γεωργίτσα, πέθανε η Γεωργίτσα!

ο Λάκης του Βουτσιώτη διαλαλούσε το γεγονός στη γειτονιά. Εγώ καρφωμένος ακόμη εκεί με τις αγκώνες σφιγμένες στο πρεβάζι και τα μάτια καρφωμένα μέσα στο μικρό δωμάτιο. Ο παπάς, την προσκύνησε και η Θεία Μαριγύάντα της έκλεισε τα μάτια. Ο παπάς κάνοντας τις τελευταίες προσευχές ξανασκύβοντας πέρασε από τη μικρή πόρτα, τα παιδιά στηκώσανε τα εξαπτέρυγα και φύγανε.

- Πέθανε η Θεία Γεωργίτσα και σείστηκε η μικρή Περαρούγα πέρα ως πέρα, κι οι γυναίκες μαύρες σκιές βγαίνοντας από τις πόρτες κατευθύνοντας όλες στο μικρό εκείνο σπίτι με το χώμα και τη μια γλαστρίτσα βασιλικό στην αυλή, σαν τις νυχτερίδες.

Η Θεία Γεωργίτσα που κοροϊδεύαμε, όταν μεθυσμένη γυρνούσε στη γειτονιά. Την θυμάμαι πάντα με μια

μπουκάλα πιοτό κάτω από την ποδιά της. Τι να καταλάβουμε τα παιδιά. Και πως να νικήσεις τόση μοναξιά, τόση ερημιά στην Περαρούγα. Η Θεία Γεωργίτσα ο πιο δύσκολος ρόλος στην τραγωδία της Περαρούγας. Η Θεία Γεωργίτσα η Κάντζου η αδελφή της θείας Βασίλως που είχε παντρευτεί το μπάρμπα Δημήτρη τον Αθανασόπουλο (Δημητρακά) και είχε τρεις κόρες την Δημήτρω, την Χρυσούλα και την Γιαννίτσα, την αείμνηστη Γιαννίτσα την πανέμορφη, την ωραιότερη γυναίκα του χωριού μας.

Και μένανε όλοι σ' αυτό το μικρό σπιτάκι που τώρα το

έχει αγοράσει ο Χρύσανθος ο Πίππας και το έχει αποθήκη.

Η Θεία Γεωργίτσα το πιο μοναχικό άτομο, με όλες τις στερήσεις μιας ζωής μοναχικής και δύσκολης.

Έτσι αγάπησε το κρασί, αγάπησε το πιοτό, και όλοι φρόντιζαν να της δίνουν ένα κόμπο να λυτρωθεί, να γλιτώσει. Έτσι την θυμάμαι την Θεία Γεωργίτσα.

Την άλλη μέρα πριν το μεσημέρι γέμισε η γειτονιά και πάλι κόσμο. Και εκεί μέσα στα εξαπτέρυγα και τις μαυροντυμένες γυναίκες ακούστηκαν από την αγορά ποδοβολητά αλόγου και φάνηκε στη Λάκα ένα άσπρο άλογο μ' ένα καβαλάρη όμοιο σαν εκείνο που βλέπαμε στην εκκλησία, τον Αϊ Γιώργη. Ο κόσμος παραμέρισε.

- Την προσκεφαλάδα, την προσκεφαλάδα, κάποιος φώναξε.

Και ύστερα έτσι μου φάνηκε την είδα την Θεία Γεωργί-

τα να βγαίνει στα άσπρα από την χαμηλή πόρτα κι ο κόσμος καθισμένος σε μεγάλα τραπέζια στη Περαρούγα να πίνει και να εύχεται.

- Να ζήσετε, να ζήσετε! Φώναζε ο κόσμος.

Έφτασε το άλογο μπροστά στο σπίτι και οι ανύπαντρες γυναίκες την βοήθησαν να ανέβει στο άλογο, και τα μικρά κορίτσια κρατούσαν την ουρά του νυφικού.

Ήταν ο Αϊ Γιώργης είπανε.

Ήταν ο Χάρος είπανε άλλοι που πρώτη φορά καβάλησε άσπρο άλογο να πάρει την Θεία Γεωργίτσα.

Ήταν ο Χάρος ως Νυμφίος.

Υ.Γ. Η Θεία Γεωργίτσα πέθανε το 1971 σε ηλικία 57 ετών.

Δ.Κ. ΛΕΝΤΖΟΣ

Έρημο οπίτι

Το σπίτι κλειστό και η αυλή γεμάτη χορτάρι στην άκρη του φράχτη, σπασμένο πιθάρι η λεσιά φαγωμένη απ' τους χρόνου το σκόρο πουλιά κελαηδούνε και ψάχνουν για σπόρο.

Το κασιάρι στο πάσαλο καρφωμένο ακόμα τσεκούρι, πριόνι, σκόρπια πάνω στο χώμα, το κλειδί στην κολώνα περιμένει ν' ανοίξει τη δρύινη πόρτα κι ακόμα να τρίξει.

Το δρεπάνι αδούλευτο, εδώ και κάμποσα χρόνια στης αξένας τη πλάτη, λιώνουν τα χιόνια, το σκεπάριο μονάχο, των πεύκων εχθρός μα και κείνα καήκαν, της στάχτης αφρός.

Τόσα χρόνια περάσαν, οπού έφυγε ο κύρης τάχε όλα σε τάξη, σαν καλός νοικοκύρης, που γυρνούσε τα βράδια, γιομάτος χαρά με τους ρόζους στα χέρια, τα μπράτσα γερά.

Ψηλός όπως ήταν κρατούσε στους ώμους της φαμίλιας τα βάρη, κι όλους τους νόμους, απ' τον ίσκιο του κάτω, η συμβία σιωπούσε την αγάπη, τα ήθη μ' ευλάβεια πηρούσε.

Οι φροντίδες στης μέρας το φως δε χωρούσαν τις νύχτες μικραίναν, ζα κι ανθρώποι γυρνούσαν, με τη λάμπα στο χέρι τη σοδειά ξεφορτώναν απ' το τσουκάλι ότι είχε στο τραπέζι εστρώναν.

Τα λόγια τους λίγα, σαν τις μπουκιές τους στο στόμα τις νύχτες πλαγιάζαν, σε μισότριψ στρώμα, άδειες οι ώρες κυλούσαν, στης νύχτας το χάδι το εικόνισμα φέγγει στο καντήλι καιγόταν το λάδι.

Διαβήκαν τα χρόνια, οι διο τους αντάμα χωρίς να προσμένουν, τ' αναπάντεχο θάμα, κι οι τοίχοι γεμίσαν, πελώριες ρυτίδες βουβάθηκαν όλα, σκόρπιες χαρές, χαμένες ελπίδες.

ΧΡΗΣΤΟΣ Κ. ΜΠΙΛΑΗΣ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΦΑΣΑΣ

Eγώ είχα τη στενοχώρια μου και άλλοι σκάγανε στα γέλια. Γ' αυτό που έπαθα, έσκαγα κι εγώ στα γέλια, γιατί θα με σκάγανε από τη στενοχώρια μου. Και όταν άρχισα να τους λεω την περιπέτεια μου, τότε ξεκαρδιστήκαμε ασταμάτητα, μαζί κι εγώ. Τι να έκανα.

Λοιπόν.

Πήγαμε κάποτε για κυνήγι στην «Κάπελη»: Εγώ, ο μακαρίτης ο Κανέλλος, ο Πάνος της Γιαννάκενας και ο Κατσαϊδώνης.

Επειδή πράγματι ήρθαν πολλές φάσες αυτή τη χρονιά, ξεκινήσαμε με προϊστάμενο τον Κανέλλο, γιατί αυτός ήταν σπεισιαλίστας κυνηγός.

Μας είπε ότι το πρώι θα πάμε απέναντι στου «Επιλελέκου» που περνάνε τα πουλιά και πηγαίνουν για βελάνι. Να πάρουμε καλά φυσίγγια το No4, γιατί δεν πέφτουνε με ψιλά σκάγια. Πάρτε λίγο ψωμί κοντά σας, γιατί θ' αργήσουμε. Θα περπατήσουμε πολύ τόπο και θα τις λιανίσουμε.

Όταν φύγαμε από του «Επιλελέκου», μόνο μιά φάσα σκότωσε ο Κανέλλος. Εμείς οι άλλοι ούτε κοκκινόλαιμο. Πετάγεται ο Κατσαϊδώνης να λέει δεν πειράζει παιδιά. Οι τσάντες θα γεμίσουν στην «Κάπελη». Μακάρι του είπαμε.

Φτάσαμε στο δάσος. Εκεί αραιώσαμε, με τη συμφωνία ότι θα σμίξουμε στου «Σκληρού», στη λάκκα του Ζάρκου. Και όταν γυρίσουμε πάλι αραιώμενοι, στον τόπο που ξεκινήσαμε, δηλαδή στη «Φρετζάτα».

Αρχίσαμε τώρα το περπάτημα. Βλέπαμε πολλές φάσες, αλλά περνούσανε ψηλά. Ήταν φεκάγαμε, καμία δεν έπεφτε. Πέρασε

κάνα μισάρω, πάνει μια βροχή, που δεν

βλέπαμε ούτε «τη μύτη μας». Προχωρήσαμε για τον Αϊ Γιώρη, χωρίς να μας ενδιαφέρει για πουλιά, επειδή η βροχή συνέχιζε πιο δυνατή, συμπορευόμενη με χαλάζι. Μέχρι που να φτάσουμε, είχαμε γίνει «Σουτζούκι». Μπήκαμε εκεί που είναι η στέρνα, τρεμοκουκουρίζοντας. Τα σαγόνια μας πότε γυρίζανε κατά του Κούμανι, πότε για την

Αχλαδινή, και βάλε. Φώναξε ο Κατσαϊδώνης αλλά δεν καταλαβαίναμε τι μας έλεγε. Το σαγόνι του από την τρεμούρα, ήταν η απία επειδή ανοιγόκλεινε το στόμα του. Πάλι τον ρωτήσαμε και μας είπε αντί για ρίκια, φυρίκια. Το κρύο έφταγε.

Μεζέψαμε απ' αυτά που αφήνουν οι τασοπάνηδες, για τη φωτιά που ανάβουν, όταν βρέχει ή κάνει πολύ κρύο. Ανάφαμε φωτιά, ρίξαμε κάπι έύλα και κλάρες, αλλά τίποτα. Δεν στεγνώναμε. Το τρεμοκουκούρισμα συνέχιζε.

Άρχισε να βελτιώνεται ο καιρός, και έπρεπε να φύγουμε. Μου λεει ο Κανέλλος, να βγω στην πόρτα για να κοιτάξω αν ξαστέρωσε. Όπως κοίταξα γύρω-γύρω, βλέπω μια φάσα να κάθεται πάνω στο δέντρο. Όμως δεν την έβλεπα καλά. Θα την τουφεκίσω λεω, και ότι θέλει να γίνει, ας γίνει. Την τουφέκισα λοιπόν, αλλά δεν είδα εάν έπεσε. Μου λένε από μέσα τα παιδιά, τι τουφέκισες ρε; Τίποτα τους λεω, για να σάξει ο καιρός. Γελάγανε. Εσύ κακομοίρη δεν βαρείς γαϊδουρί δεμένο. Επειδή κάπως θύμωσα, γαμώτο θα πάω να ειδώ, άσχετα ότι δεν είδα να έπεσε η φάσα. Όπως κοίταξα γύρω-γύρω, βλέπω σε 6-7 μέτρα τη φάσα να την είχα σκοτώσει. Φανταστείτε τη χαρά μου.

Πηγαίνοντας στα παιδιά δεν τους το μαρτύρησα. Πάλι με πειράξανε. Τότε ανοίγω τη τσάντα και τους λεω. Για ρίχτε εδώ μια ματιά, για να δείτε αν βαρώ το δεμένο γαϊδουρί. Τασμουδιά.

Ο καιρός καθάρισε, φάνηκε και ο ήλιος. Είχε περάσει η ώρα και έπρεπε να φύγουμε, γιατί είμαστε μούσκεμα. Για να καθόμαστε στο γύρισμα των πουλιών που πάνε

μακριά στις πεύκες, για να κουρνιάσουν, τότε είμαστε για Νοσοκομείο. Το κρύο μας είχε «περονιάσει». Από κει και πέρα, καταλαβαίνετε.

Ξεκινήσαμε σιγά-σιγά και φτάσαμε στο χωριό. Μόλις μπήκαμε στο καθένας στο σπίτι του, το λόγο είχαν οι γυναίκες μας. Όπι μας πούνε εξαρτάται από τη σάντα μας. Εάν έχει κυνήγι, καλώς. Εάν όχι, κακό που πάθαμε. Εγώ τη γλίτωσα, με έσωσε η φάσα. Για τους άλλους; (πλην του Γιαννακούρου). Μου λεει η Λαμπτία (η γυναίκα μου), πως θέλεις να τη φτιάξουμε τη φάσα; Με κρεμμυδάκια, πιλάφι ή κοκκινιστή σκέπτη; Τι να της έλεγα. Εγώ να σας πω την αλήθεια την ήθελα πιλάφι. Η Λαμπτία

την ήθελε με κρεμμυδάκια. Εντάξει της είπα «όπως τη θέλεις εσύ».

Σηκωθήκαμε το πρώι. Τη φάσα την είχα βάλει σ' ένα πιάτο απ' έξω στο παράθυρο κατά του Μπάρμπα-Δημήτρη (Χαλικιά) το σπίτι, και από μέσα έκλεισα το τζάμι, για να παίρνει αέρα, γιατί δεν είχαμε ψυγείο. Πάω κι εγώ να την πάρω, βρήκα το πιάτο αδειανό. Η φάσα έλειπε. Λεω κι εγώ τι διάβολο έγινε από τόσο ψηλά που ήτανε.

Η Λαμπτία είχε πάει να ρίξει στις κότες να φάνε. Όταν γύρισε στο σπίτι, μου λεει «που τόχεις το πουλί να το συγγιρίσω, γιατί μετά δεν αδειάζω». Της απάντησα, πάει το πουλί χάθηκε. Λες και ζωντάνεψε κι έφυγε. Χάσαμε και τα κρεμμύδια που είχε κόψει σε φετούλες.

Άρχισε το ψαλτήρι. Παναγιά μου να τη φάνε και να μη τη χωνέψουνε. Να βγάλουνε τον περιδρόμο. Σταμάτα Λαμπτία μου, εσύ δεν έχεις βρίσει ποτέ. Άφησε να ειδού-

με πως έγινε, και μη φωνάζεις. Άσε με και συ καπιμένε, το περνάς για λίγο που μας κλέψανε, όχι της λεω, αλλά μπορεί να την φάγανε οι γάτες ή κάτι άλλο.

Πέρασαν 5-6 μήνες. Το είχε μάθει η γειτονιά. Το είπαμε, το ξαναείπαμε, και μάλιστα ένας που το είχε ακούσει, ήρθε μια μέρα στο σπίτι μας για να μας το ειπεί, ποιος την έκανε αυτή τη δουλειά.

Αμέσως η Λαμπτία, του είπε: «Ν' αγιάσει ο πατέρας σου και η μάνα σου, να μας πεις τον άνθρωπο και παρά πέρα είναι δική μας δουλειά. Για σένα δεν θα πούμε τίποτα. Μην φοβάσαι.

Ναι, είπε θα σας τον μαρτυρήσω. Ποιος λέτε ότι ήτανε. Ο ίδιος που έκλεψε τη φάσα και τώρα το μαρτύρησε. Ήταν ο Γιώργης Ηλ. Τσαπάρας, αδελφός της γυναίκας μου και κουνιάδος μου. «Ρε χριστιανέ μου», του λεει η Λαμπτία, «τόσο καιρό γιατί δεν μας τόλεγες. Εγώ είπα τόσες κατάρες. «Για όνομα του Θεού». Αυτός γελούσε. Δεν πειράζει, όλοι γελάσαμε.

Τέλος πάντων, μας είπε και τον τρόπο, που έκλεψε τη φάσα. Ανέβηκε στην ταράτσα του Μπάρμπα-Δημήτρη που είναι απέναντι από το παράθυρο του σπιτιού μας γύρω στα τρία μέτρα. Τι είχε κάνει (όπως μας τα είπε), πήρε μια τέμπλα που ρίχνουμε τα καρύδια. Έδεσε με σύρμα, μία πρόκα, κάρφωσε τη φάσα, την τράβηξε από την ταράτσα και έμεινε το πιάτο αδειανό.

Και έτσι, αυτός με τη γυναίκα του έφαγε κρέας, κι' εγώ με τη γυναίκα μου φάγαμε λεποντιές με άρωμα, και μετά μας ερχότανε λιγούρα, γιατί σκεφτόμαστε τη φάσα.

Καλά είχε πει ο Μπαρδάλης από την Αχλαδινή: «Όσοι φάγανε Χριστός Ανέστη και όσοι δεν φάγανε θάνατον πατήσας». Και τώρα που το μαθαίνετε, γελάτε και σεις. Αφού ακόμη γέλασε και ο κλέφτης. Τι άλλο να πούμε. Υγεία να υπάρχει. Θεός συγχώρησον τον κλέφτη.

ΣΑΒΒΑΣ Γ. ΣΕΒΟΠΟΥΛΟΣ

Τότε ήμουν 14 χρονών, σήμερα 84 και κάτι

Tότε ήμουν 14 χρονών, σήμερα 84 και κάτι. Θυμάμαι μία περίοδο, που μαλώσανε η μάνα μου με τη θεία Δημήτριανα (Χαλικιά) και τα είπανε με το δικό τους λεξιλόγιο χωρίς μετάφραση. Ήταν παραμονή του Αγίου Πνεύματος. Όταν χτύπησε η καμπάνα για τον εσπερινό, η μάνα μου από το παράθυρο του σπιτιού μας και η θεία Δημήτριανα από την ταράτσα του σπιτιού της, έκαναν το σταυρό τους (όπως

πινήθηκε).

Η μάνα μου ρώτησε τη θεία Δημήτριανα, τι γιορτή είναι ταχιά. Της είπε ότι είναι του Αγίου Πνέγμα.

Της απάντησε η μάνα μου. Τι είπες χριστιανή μου τόχασες

το μαύρο μυαλό; Με τη σειρά της η θεία Δημήτριανα της είπε: Εσύ τόχασες. Και τώρα τι γίνεται; Πέσε η μα κα πέσε η άλλη, τα πράγματα χοντρύνανε, επειδή η μάνα μου της είπε ότι δεν είναι του Αγίου Πνέγμα, αλλά του Αγίου Πλίεμα.

Στη συνέχεια η θεία Δημήτριανα, εσύ μικρή θα με μάθεις γράμματα. Εγώ είμαι τσιούπα, εσύ τι να ξέρεις. Ο πατέρας σου έστενε θηλιές, για να πιάσει κανα-κοκκινόλαιμο. Της απαντάει η μάνα μου με δυνατή φωνή (γιατί θύμωσε πολύ): Εγώ κακομοίρα μου έχω τρανό μυαλό και θυμητικό. Και ο δικός μου πατέρας είχε φίλο τον Μπράμο, που ήτανε Δήμαρχος και τον ψήφιζαν με τα σφυρίδια: Αν δεν τ' ακούς άνοιξε τα αυτιά σου.

Συνεχίζουν.

Πέρασε αρκετή ώρα χωρίς διακοπή.

Γιατί; Άρχισε η μάνα μου και το στόμα της πήγαινε σαν το «βαρδάρι του μύλου». Αφού έπιασε το σαγόνι της, δίνει της θείας Δημήτριανας. «Εμένα θα μου το πληρώσεις ακριβά» της απάντησε ότι, εάν την πιάσει στα χέρια της θα της βγάλει τα μαλ



Δεκαετία του 1960. Πανηγύρι στις 8 του Μάη στη πλατεία μπροστά στου Λουκά του Δημακόπουλου το σπίτι.
(Σε πρώτο πλάνο από αριστερά ο αίμνηστος Χρήστος Ν. Μπιλάλης με τον γιο του Νίκο)

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΣΤΙΣ 23 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Εγίνε με μεγάλη επιτυχία το πανηγύρι στο χωριό μας ανήμερα στις 23^η Αυγούστου την ημέρα της Παναγίας. Την οργάνωση την είχε αποκλειστικά ο Σύλλογος και η εκδήλωση ήταν αφιερωμένη στον εορτασμό των 50 χρόνων του Συλλόγου μας.

Τετρακόσια (400) και πλέον άτομα (μόνον επάνω το χωριό μας), δείπνησαν και γλέντησαν μέχρι πρωίς με άφθονο φαγητό (γουρνοπούλες, σαλάτες, τυριά) και ζωντανή ορχήστρα δημοτικής μουσικής. Κατά γενική ομολογία η εκδήλωση αυτή ήταν η καλύτερη και πρέπει να γίνει πλέον θεσμός.

Εδώ πρέπει να ευχαριστήσουμε όσους πραγματικά βοήθησαν να γίνει με επιτυχία αυτή η εκδήλωση, τις κυρίες (για το πλύσιμο όλων των σκευών και τον τεμαχι-

σμό όλων των υλικών για τις σαλάτες, τα τυριά και τα ψωμιά και τη βοήθεια τους στο σερβίρισμα), συζύγους των Μπάμπη και Δημήτρη Κ. Μπιλάλη, την Ευαγγελία Γ. Τσαπάρα, τον Χρήστο Βουτσιώτη, τον Ηλία Λέντζο (για την κοπή του κρέατος), τον Γιάννη (Πάκη) Λέντζο, Ηλία Βασιλόπουλο, Πάνο Φ. Λέντζο, Ιωάννη Χ. Κότσιρα, Μαρία Κοτσιρά (για το σερβίρισμα), Αγγελική Θ. Κοτσιρά (για την εν γένει βοήθεια της), τον Δήμου Κάντζο και Απόστολο Δ. Λέντζο για την βοήθεια τους στον ηλεκτροφωτισμό, τον Γεώργιο Χαρ. Πίππα και Γεώργιο Γ. Κότσιρα (για την βοήθεια τους στη μεταφορά υλικών για την εκδήλωση). Και τέλος το μεγαλύτερο ευχαριστώ στο μικρό Πάνο Ι. Τσαπάρα για την πολύ μεγάλη του βοήθεια στην έκθεση φωτογραφίας.



Σχόλια

Η εφημερίδα μας δίνει σε μας τη δυνατότητα να επικοινωνούμε κάπου-κάπου μεταξύ μας, όπου ο καθένας μας βλέπει και κρίνει τα πράγματα από τη δική του σκοπιά. Όταν εμείς οι παλαιότεροι αναφέρομαστε στους νέους μας, για το πως ήταν το χωριό μας, πριν γίνουν οι δρόμοι με τα ξινάρια, η συγκοινωνία, το νερό, το ηλεκτρικό, η δημιουργία της πλατείας και τόσα άλλα τα οποία για παραμύθια. Εμείς οι πιο μεγάλοι τα ζήσαμε και εργασθήκαμε για να γίνουν αυτά, αλλά τι να τα κάνεις τώρα όλα αυτά, αφού το χωριό μας δεν έχει κόσμο και είμαστε μόνοι μας.

Νοιώθουμε λοιπόν πως ανάγκη να ευχαριστήσουμε όλους τους δικούς μας ανθρώπους, όπου και να βρίσκονται, στη μεγάλη αυτή προσπάθεια για τα έργα που έγιναν στο χωριό μας.

Εγώ θα κάνω μία αναφορά στην πλατεία, γιατί ότι έγινε στα 50 χρόνια ζωής του Συλλόγου μας αναφέρεται στο βιβλίο με την ιστορία του συλλόγου.

1ο: Στην έκθεση φωτογραφίας που είναι στη μεγάλη αίθουσα της βιβλιοθήκης. Η έκθεση αυτή είναι πραγματικά μια μεγάλη προσφορά. Μόνο να σκεφτούμε το χρόνο και τον κόπο για να συγκεντρωθεί αυτό το υλικό και να πάρει τη μορφή όπως έχει διαμορφωθεί η αίθουσα, στο διαμορφωμένο πλέον χώρο της βιβλιοθήκης. Οφείλουμε τυπικά να αποδώσουμε έπαινο, σε όσους άρχισαν και συνεχίζουν να εργάζονται για τον σκοπό αυτό.

2ο: Η ιστορία των 50 χρόνων του Συλλόγου μας και του χωριού μας. Για το βιβλίο αυτό ότι και να πω είναι λίγο. Ο καθένας ας πάρει το βιβλίο πραγματικά να δει όλη την ιστορία μας.

Για την έκθεση φωτογραφίας θα ήθελα να συμπληρώσω πόσο δύσκολο έργο είναι να έρθουν όλες αυτές οι φωτογραφίες στο φως. Ήθελα να συστήσω σε όσους δεν ήταν παρόντες την ημέρα των εγκαινίων της εκθέσεως, σε κάποια επίσκεψη τους στο χωριό μας να την επισκεφτούν για να δουν πραγματικά το ενδιαφέρον αυτό έργο, το οποίο βεβαίως συνεχίζεται.

Τέλος, όλα αυτά είναι η διαθήκη που μας παρέδωσαν τα Δ.Σ. του Συλλόγου μας. Η ζωή συνεχίζεται και σκοπός όλων μας είναι οι νέοι μας να γράψουν την ιστορία της επόμενης 50ετίας. Καλή διαδρομή.

ΑΛΕΞΙΟΣ Δ. ΠΙΠΠΑΣ

Η «ΒΡΩΜΟΦΥΛΛΑΔΑ» ΚΑΙ Ο ΚΥΡΙΟΣ «ΚΑΘΑΡΟΣ»

Πολλάκις κείμενα του εδημοσιεύθησαν στην εφημερίδα και ενόμισαν ότι ήτο το κέντρον του κόσμου. Η «ύβρις» μεγάλη στον πολιτισμό του χωριού μας και στην παράδοση μας. Το να αποκαλείς όμως βρωμοφυλλάδα το βιβλίο που μόλις κυκλοφόρησε ο Σύλλογος μας, είναι προκλητικό και ασεβές. Αν είναι «βρώμικα» όλα αυτά τα κείμενα, τόσων χρόνων και τόσων συγχωριανών μας και «καθαρά» μόνο τα δικά του; Ω! Τι φαυλότης και έπαρσι! Ανθρώπων που μέτρησαν το μπόι τους μόνο τους με το «μέτρον» του ματαίου. Θέλουμε να υπενθυμίσουμε εδώ εις τον κύριον της «καθαρότητος», ότι η «κάθαρσις» είναι η κορυφαία στιγμή της τραγωδίας, άλλως το «δράμα» υφίσταται.

ΠΕΡΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

Μάλλον πολλοί συγχωριανοί μας δεν έχουν καταλάβει τα αυτονότατα. Ο Σύλλογος ορίζεται απόλυτα από τις έννοιες της συμμετοχής και του εθελοντισμού. Ούτε γραφείο πολιτιστικών εκδηλώσεων είναι, ούτε εκδοτικός οίκος, ούτε «ταβέρνα» που έρχεσαι με το παρά σου και τον τσαμπουκά σου. Ένα άλλωστε από τα βασικά του χαρακτηριστικά είναι η ανταποδοτικότητα των προσφορών με οποιασδήποτε μορφής πράγματα, εκδήλωσεις, έργα κλπ. Οι συγχωριανοί μας, κυρίως στο χωριό, πρέπει να αντιλαμβάνονται με μεγαλύτερο σεβασμό αυτές τις έννοιες και όχι να κοκορεύονται την απόλυτη γνώση και την προσφορά, άλλωστε ο Σύλλογος ούτε η κοινωνική αρχή είναι και πράγματα πολλά και σπουδαίο όμως έχει κάνει. Το να βοηθήσουν όμως οι συγχωριανοί μας στις τόσες δουλειές μιας μεγάλης εκδήλωσης δεν το θεωρούν αυτονότοτο, λογίζοντας την αγορά μερικών «λαχνών» των λαχειοφόρων αγορών, ότι αγοράζουν τη συμμετοχή τους. Τι κρίμα.



Οικογένεια
αειμνήστου
Χαράλαμπου
Αν. Πίππα.



Ο αειμνηστός Κων/νος Ι. Λέντζος
με την γυναίκα του Γεωργία.



Στον Αϊ Γιώργη μια
παρέα, όρθιοι από
αριστερά: Γιάννης
Ανδρικόπουλος,
Αργύρης Λέντζος,
Γιάννης Λέντζος,
Αριστείδης
Κοτσιράς,
Αριστείδης Λέντζος,
καθιστός: Νίκος
Λέντζος.



Οι αειμνηστοί Ιωάννης Γιαννόπουλος
και Δημήτριος Μπιλάλης (Παπαδημήτρης)
στην Μικρά Ασία το 1921.



Ο αειμνηστός
Πάνος Γερμανός με
τα παιδιά του μετά
το θάνατο της
πρώτης του
γυναίκας Αννέτας.



Ο αειμνηστός Κανέλος Μαρούντας
στην πλατεία του χωριού.



1974 στις
Κουκουναριές στου
Δούκα. Η
ποδοσφαιρική
ομάδα τότε του
χωριού. Από
αριστερά όρθιοι:
Γιάννης Τσαπάρας,
Πάνος Γερμανός,
Πάνος Κοτσιράς,
Αριστείδης
Μαρκόπουλος,
Ανδρέας Κοτσιράς,
Καθιστοί: Γιάννης
Λέντζος, Νίκος
Αθανασόπουλος,
Μίμης Λέντζος, και
ο αειμνηστός
Χρήστος
Γιαννόπουλος.